

Posudek školitele na diplomovou práci Moniky Sechovcové *Mezi literaturou a fotografií: Vizualní čtení děl G. Rodenbacha a W. G. Sebaldy*, FF UK, Praha 2017

Monika Sechovcová ve své práci navazuje na studie vizuality, které se v posledních letech těší velkému zájmu. Pro svou práci si zvolila materiál, který je pro takový přístup celkem nasnadě: literární texty provázené fotografiemi. Už v tom je ale vztah k teoriím vizuality složitější, protože nejde o vizualitu konstituovanou textem nýbrž spojením textu a fotografie. – Podnětná je myslím také volba obou děl. Zatímco Sebaldovy knihy jsou nejen s ohledem na fotografie v českém prostředí čteny často, v případě Rodenbachových *Mrtvých Brugg* je fakt, že kniha byla provázena fotografiemi, neznámý nebo opomíjený, ba ani neexistuje české vydání, které by reprodukce fotografií přinášelo. Jde při tom o jeden z prvních „fototextů“ pro utváření žánru či formy podstatný, jehož konfrontace s pozdějšími podobnými může leccos ukázat.

Po dohodě práce neobsahuje speciální teoretickou kapitolu, pouze úvod, který shrnuje základní teoretická východiska. Což pokládám v tomto případě za vhodnou volbu vzhledem k poměrně rozptýlenému teoretickému poli, které zahrnuje více oblastí – od teorie vizuality a fotografie, přes naratologii až po koncepcí melancholie, i vzhledem ke zvolenému stylu práce. Vlastní interpretační kapitoly obsahují podstatné teoretické a historické exkurzy a autorka jak v této práci, tak v rozhvorech nad ní a dílčích textech prokázala solidní obeznámenost s teoretickým myšlením. V naznačení spektru si Monika Sechovcová za hlavní východisko zvolila Barthesův text o konotaci ve fotografii, který výstižně použila ke čtení obou knih. Obě hlavní kapitoly jsou členěny analogickým způsobem, což práci dává přehlednost, ale také jistou objektivnost v paralele obou děl. U obou kapitol, zejména ale v případě té rodenbachovské, bych vyzdvihl přesnou a detailní práci s textem: svědčí o pečlivosti, obeznámenosti s přímým i širším kontextem a schopnosti vnímat text v různých jeho polohách.

Rodenbacha pojí se Sebaldem motivy míst a cesty, které byly jedním z východisek práce, ale také melancholičnost, již autorka dobře postihuje a inspirativně ji interpretuje v souvislosti s fotografií a jejím zaměřením k minulosti. Na druhé straně jde o autory stylem a poetikou nanejvýš odlišné a komparace dovoluje postihnout také tyto rozdíly i jejich přesahy mimo rámec srovnání obou děl. Na pozadí tohoto čtení zřetelně vyniká Rodenbachovo spíše symbolistické využití fotografie: snímky jako by tvořily zvláštní vrstvu paralelní k textu, metaforicky řečeno jako by se vznášely nad textem příběhu a nezasahovaly do něj, čtenáři spíše jen poskytují možnost odhlédnout od příběhu do jiné roviny, se kterou se vzájemně

zrcadlí. Oproti této metaforické kompozici Sebald fotografie naopak integruje do textu (což autorka pěkně ukazuje na příkladu německého textu a fotografie okna). Obojímu odpovídají také manipulace s fotografiemi – Sebald zdůrazňuje jejich materiálnost, zatímco v *Mrtvých Bruggách* je tento efekt, navzdory retuším, spíše potlačen.

Zde se domnívám by mělo smysl zasadit obojí do podrobněji vypracované historie fototextu, bez ohledu na Sebaldovo distancování se od vlivů – jde také o nereflektované vlivy, dobové tendence přítomné i v jiných žánrech a také vliv jeho díla na další texty. To už ovšem přesahuje rámec takto pojaté diplomové práce. – Tu hodnotím velmi kladně a navrhuji hodnocení výborně.

V Praze, 31. 8. 2017

Josef Hrdlička